

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ
ΤΩΝ ΧΡΟΝΩΝ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΟΚΡΑΤΙΑΣ
ΑΠΟΚΕΙΜΕΝΑ ΕΝ ΤΩ ΜΟΥΣΕΙΩ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ*

Δ'. ΔΙΑΦΟΡΑ ΑΛΛΑ ΕΓΓΡΑΦΑ

1. ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΝ ΚΡΗΤΗΣ

50

Ἐπιστολὴ τοῦ Τζανῆ Κυριάκη (ἢ Κυριακοῦ;) πρὸς τὸν Μητροπολίτην Κρήτης Μάξιμον, συγχαρητήριος ἐπὶ τῷ προβιβασμῷ του εἰς τὸ μητροπολιτικὸν ἀξίωμα. (Αὐγούστου 1786).

Ἀριθ. Χειρ. Μ. Η. 88. Ἐπὶ φύλλου λεπτοῦ κοινοῦ χάρτου μὲ ὑδατίνας γραμμὰς καὶ στέμματα ἄνω ψηφίων G F, διαστ. 0,315×0,21 μ. Τμήμα τοῦ δευτέρου φύλλου ἀπεκόπη διὰ τὴν φακέλωσιν. Τὸ κείμενον τῆς ἐπιστολῆς ἐπὶ τῆς πρώτης σελίδος. Τὸ ὑστερόγραφον διαγωνίως κάτω ἀριστερὰ γεγραμμένον. Ἐπιγραφὴ ἐπὶ τοῦ πρὸς φακέλωσιν τμήματος: «Τῷ πατριωτάτῳ καὶ θεοπροβλήτῳ Μητροπολίτῃ Κρήτης, κ(υρί)ω κ(υρί)ω Μαξίμω, σεβασμιωτάτῳ μοι π(ατ)ρί καὶ δεσπότη προσκυνητῷ. Εἰς τὴν Βασιλεύουσαν. Δι' ἄλλης γραφῆς περαιτέρω: 1786. Κατάστασις διατηρήσεως καλή.

Τὴν ὑμειέραν θεοπροβλήτον πατριότητα ταπεινῶς προσκυνῶν, ὄση τῇ αἰδῶ καὶ εὐλα || βεῖα ἀσπάζομαι τὴν ἁγίαν τῆς δεξιάν.

† Ἐξεπλάγη μὲν, δι' ἐκεῖ[να ποῦ] ἡ πατριότης τῆς πάντοτε ἔλεγε μὲ στερεὰν ἀπόφασιν περὶ τῆς ἀρχι | ερωσύνης τῆς, ὅλλ' ἐχάσθη ἐκ τουναντίου ὑπὲρ ἄλλον ἐγώ, ὡς διιτηρῶν ἐκείνην τὴν ἀρχαίαν | ἔνθεμον καὶ γνησιωτάτην ἀγάπην, ἀκμάζουσαν διὰ παντὸς ἀμειαγωγῆτως ἐν τῇ καρδίᾳ μου, | πρὸ ἔλπίδα μαθῶν τὸν εἰς τὸ μέγα καὶ ὑψηλὸν ἀξίωμα τῆς ἀρχιερωσύνης προβιβασμόν | τῆς, εἶμαι γὰρ βέβαιος ἀπὸ τὰ ἀγαθὰ τῆς προτερήματα, ὅτι καὶ εὐαρεστηθήσεται, καὶ εὐαρεστήσει Θεῷ | τε καὶ ἀν(θρώπ)οις, καὶ ἀξίως ποιμανεῖ τὸ ἐμπιστευθὲν αὐτῇ ποίμνιον. ὅθεν δὲν ἔλειψα διὰ τοῦ | παρόντος μου ταπεινοῦ, ὡς φίλος ἀκραιφνῆς καὶ ἀρχαῖος, τοῦτο μὲν νὰ συγχαρῶ ἐκόντως | καὶ κατὰ χρέος, καὶ ἐπενχηθῶ θεόθεν, ὑγείαν, μακροσημέρουν, διαμονὴν καὶ στερέ | ωσιν ἐν εὐαρεστήσει, καὶ τέλος ἀγαθὸν καὶ σωτήριο. καὶ τοῦτο νὰ ἐπιζητήσω θεομῶς | μὲ τὴν δήλωσιν τῆς πολυεύκτου σεβασμίας ὑγείας τῆς, τὸν ἁγιασμόν καὶ τὴν εὐλογίαν τῆς | διὰ τῶν δεσποτικῶν σεβασμίων τῆς, καὶ τὴν λύσιν ἅμα τῆς εἰρημέ-

*) Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 362 τοῦ Γ' τόμου (1949).

νης ἀπορίας μου καὶ ἐκστά | σεως, πρὸς ἡσυχίαν τοῦ λογισμοῦ μου
καὶ ἄνεσιν. τῶν ὁποίων οὐδαμῶς ἀμφιβάλλω, ὅτι | ἀξιωθήσομαι,
πρὸς περισσοτέραν μου εὐφροσύνην καὶ ἀγαλλίασιν. αἱ δὲ ἱεραὶ εὐ-
χαὶ καὶ | εὐλογίαι τῆς εἶεν μοι διὰ παντός ἀρωγαί τε καὶ καταφύ-
γιον. ,αψπς' : ἀυγούστου ηη : θε(οσωτηρί)ου (:)

τῆς ὑμετέρας σεβασμιωτάτης μοι παριερότητος

ταπεινὸς δοῦλος καὶ ἐξημμένος (:) τοῖς ἐντάλμασι

ἀπὸ τὸν παριερότατον ἅγιον Γέροντά μας εἰμπορεῖ γὰ πληροφορηθῆ
τὴν κατάστασίν μου, καὶ τὴν γέαν | συντροφίαν μου, καὶ ἐπειδὴ θέλω δια-
τρέβει ἐδῶ σχεδὸν διὰ πάντοτε, ἐπιθυμῶ γὰ ἀξιῶνμαι | συνεχῶν προσ-
ταγμάτων τῆς εἰς πάντα, χωρὶς τεκλίφι, γνωρίζουσα ὅτι εἶμαι καὶ
ἀναφέρομαι | πρὸς αὐτὴν αὐτὸς ἐκεῖνος ὁ ἀρχαῖος, ἰζανῆς ἀμετάβλη-
τος, καὶ μᾶλλον θερμότερος μὲ κάποιαν | ἄλλην περισσοτέραν ζέσιν,
καὶ χρέος διαφορετικώτερον, καὶ δὲν ἀμφιβάλλω | ὅτι θέλει μὲ χαρο-
ποιῆ διὰ τούτων | κατ' ἔφεσιν. μᾶλλον δὲ καὶ παρακα | λῶ, καὶ ζη-
τῶ τοῦτο μὲ πολλὴν προθυμίαν μου.

ἰζανῆς Κυριακῆς (:)

51

Ἐπιστολὴ τοῦ Ἐφόρου Μητροπολίτου Κυζίκου Ἀγαπίου πρὸς τὸν
Μητροπολίτην Κρήτης Μάξιμον, ἐντελλομένη ὑπὸ τὴν ἀπειλὴν
ἀφορισμοῦ τὴν εἰσπραξὶν ὀφειλομένων παρὰ τῶν προκρίτων τῶν
Σφακίων καὶ τὴν ἀποστολὴν εἰς τὴν βασιλεύουσαν πρὸς τὸν εἰς
ὄν ἢ ὀφειλῆ. (Δεκέμβριος 1786)

Ἀριθ. Χειρ. Μ.Η. 83. Ἐπὶ ἰμοίου ὡς εἰς τὸ προηγούμενον φύλλον χάρ-
του διαστ. 0,29×0,195 μ., μὲ ὑδάτινα στοιχεῖα PP, καὶ ἐπιγραφὴν BOSA
ὑπὸ ὑδρόβιον πτηνόν. Τὸ κείμενον ἐπὶ τῆς πρώτης σελίδος καὶ τὰ ὑστε-
ρόγραφα τὸ ἐν διαγωνίως κάτω ἀριστερά, τὸ δεύτερον εἰς τὴν ἀριστεράν
ᾤαν. Ἐπὶ τοῦ πρὸς φακέλλωσιν τμήματος: «τῶ παριερωτάτω καὶ ἐν χ(ρι-
στ)ῶ ἡμῖν ἀγαπητῶ καὶ περιποθήτῶ ἀδελφῶ, ἀγίῳ κρήτης κυρίῳ μαξίμῳ
ἀσπασίως:— Δι' ἄλλης γραφῆς περαιτέρω: 1786: Κατάστασις διατηρή-
σεως; καλή.

τὴν παριερότητά τῆς ἀδελφικῶς ἐν κ(υρί)ῳ κατασπαζόμενοι,
ἠδέως καὶ περι | χαρῶς προσαγορεύομεν.

Ἧ δεόμενοι τοῦ ἀγίου θεοῦ, ὅπως διαφυλάττη αὐτὴν ὑγιαίνουσαν
καὶ εὐδαιμονοῦσαν μετὰ | μακροβιότητος καὶ ἐπιτυχίας τῶν ἐφειτῶν
αὐτῆ καὶ καταθυμίῳν. μετὰ τὴν ἔρευ | ραν τῆς ἀκριβοῦς ἡμῖν ὑγείας
τῆς, δηλοποιοῦμεν τῆ παριερότητί τῆς, ὅτι λαμ | βάνοντας τὰ πρὸς αὐ-
τὴν δύο γράμματα πατριαρχικά, μίαν ἐπιστολήν, καὶ ἓνα | ἀφοριστι-
κόν, θέλει πληροφορηθῆ ἐξ αὐτῶν τὴν ὑπόθεσιν, καὶ θέλει λαλήσει
τοὺς | προκρίτους τῶν σφακιῶν γὰ τοὺς ὁμιλήση, καὶ γὰ τοὺς ἐπιτά-

ξη ἀρχιερατικῶς¹ νὰ πλη | ρώσουν τὸ χρέος τους² διὰ νὰ μὴν ὑποπέ-
σουν εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν ποινὴν καὶ παι | δείαν, καὶ εἰ μὲν ὑπα-
κούσουν, καὶ δείξουν ὑποταγὴν καὶ εὐπειθειαν, καὶ ἀπολογη | θοῦν τὸ
χρέος τους εἰρηρικῶ τῷ τρόπῳ ἤδη καλῶς, εἰ δὲ παρακούσουν καὶ
δεί | ξουν ἀντίστασιν καὶ ἐναντιότητα θέλει γένει ἢ ἀνάγνωσις τοῦ κατ'
αὐτῶν ἀπο | ριστικοῦ γραμματος, καὶ θέλουν μείνη ὑπὸ τὴν ἐκκλησια-
στικὴν ποινὴν καὶ παι | δείαν, ἕως οὗ νὰ ἐξαποστείλουν τὸ χρέος τους
ἐνταῦθα εἰς βασιλεύουσαν εἰς | τὸν ἄνθρωπον ὁποῦ τὰ χρεωστοῦν, καὶ
νὰ ἔχωμεν μὲ πρῶτον τὴν περὶ τούτων | ἀπόκρισιν, διὰ ἀδελφικοῦ της
γραμματος, διὰ νὰ ἀποκριθῶμεν εἰς τὸν | ἄν(θρωπ)ον ὁποῦ ἔχει νὰ
τὰ λαμβαίνη, ὁποῦ νὰ μὴ νομίζη ὅτι δὲν ἐστάλθησαν | τὰ γραμματα
πρὸς τὴν παριερότητά της. καὶ ταῦτα μὲν ἀδελφικῶς, τὰ δὲ ἔ | τη της
εἶησαν παρὰ θεοῦ πλεῖστα καὶ πανευτυχῆ. ,αψπς. δεκεμβρίου αη : —
τῆς παριερότητός της ἐν χ(ριστι)ῶ ἀγαπητὸς ἀδελφός.

Καὶ εἰς τοὺς ὀρισμοὺς

Ὁ Κυζίκου ἀγάπιος : ↪

καὶ ἂν ὑπακούσουν καὶ πληρώσουν τὸ χρέος τους εἰς τὴν παριερό-
| τητά της μὲ τὸ διάφορόν τους θέλεις τὰ κάμει πολίτζα | εἰς ἡμᾶς νὰ
τὰ δώσωμεν τὸν ἄνθρωπον. εἰ δὲ | καὶ δὲν τὰ δώσουν ἅς ἠξεύρουν
ὅτι θέλει σταλῆ αὐτοῖς ἐπίτηδες νὰ τὰ δώσουν | μετὰ ζημίας μεγάλης
| καὶ νὰ ἔχωμεν ἀπόκρισιν.

ὁ ἅγιος γέροντας χαλκη(δόνο)ς τὴν ἀσπάζεται | ἀδελφικῶς, ὁμοίως
καὶ ὁ ἅγιος σηλυβρίας :—

Σ Η Μ Ε Ι Ω Σ Ε Ι Σ

¹) Ἡ ἐπαρχία Σφακίων διωκεῖτο, ὡς γνωστόν, ἐκκλησιαστικῶς ἐπὶ μακρὸν
ὑπὸ τῆς Μητροπόλεως Κρήτης. Ὡς εἶδομεν—ἔγγραφον 45, «Κρητ. Χρονικά» Γ'
σ. 351—τὸ 1779 ἡ ποιμαντικὴ διοίκησις ἀνετέθη ὑπὸ τῆς Μητροπόλεως εἰς
τὸν Ἐπίσκοπον Αὐλοποτάμου, τιτλοφορηθέντα Ἐξαρχον Σφακίων. Φαίνεται
ὅμως ὅτι ἡ ὑπαγωγή εἰς τὸν Ἐπίσκοπον Αὐλοποτάμου ὑπῆρξε πρόσκαιρος καὶ
εἰς τὸ παρὸν ἔγγραφον βλέπομεν τὰ Σφακιά ἐξαρτώμενα καὶ πάλιν ἐκ τῆς
Μητροπόλεως.

²) Δὲν γνωρίζομεν τὴν φύσιν τοῦ χρέους τῶν Σφακιανῶν πρὸς τὸν ιδιώ-
την, τὸν διαμένοντα, ὡς φαίνεται, ἐν Κωνσταντινουπόλει, οὐδὲ ἐκ τῆς ἐπι-
στολῆς ἐξάγεται ὅτι οὗτος εἶχε προκαταβάλει εἰς τὸ Κοινὸν τῆς Μεγ. Ἐκκλη-
σίας διάλογαρισματὸν αὐτῶν ὀφειλὴν πρὸς τὴν τελευταίαν.

Ἐπιστολὴ τοῦ Μητροπολίτου Δέρκων Ἀνανίου¹ πρὸς τὸν Μητροπο-
λίτην Κρήτης Μάξιμον, ἀπαντητικὴ εἰς εὐχετήριον ἐπιστολὴν τοῦ
τελευταίου. (Μαΐος 1787),

Ἄριθ. Χειρ. Μ.Η. 103. Ἐπὶ ὁμοίου φύλλου χάρτου διαστ. 0,35×0,245 με ὑδάτινα στοιχεῖα S καὶ C N M. Τὸ κείμενον ἐπὶ τῆς πρώτης σελίδος με τὸ ὑστερόγραφον ἰσοῶς κάτω ἀριστερὰ τὸ τμήμα τῆς φακελλώσεως, ἔνθα ἡ ἐπιγραφή: *Τῷ πανιερωτάτῳ καὶ θεοπροβλήτῳ ἐν χ(ριστι)ῷ ἡμῖν ἀγαπητῷ καὶ περιποθήτῳ ἀδελφῷ ἀγίῳ Κρήτης κυρίῳ μαξίμῳ.* Ἐπὶ τοῦ ὑπολοίπου: 1787 καὶ σφραγὶς δι' ἐρυθροῦ ἰσπανικοῦ κηροῦ μὴ διακρινομένη. Κατάστασις διατηρήσεως μετρία.

τὴν πανιερότητα τῆς ἀδελφικῶς ἀσπαζόμενοι, περιχαρῶς προσαγορεύομεν.

† ἦν καὶ διατηροῖη ὁ ἅγιος θεὸς ἐν ἄκρῳ ὑγείᾳ, καὶ διηνεκεῖ εὐημερία μετὰ μακροβιότητος καὶ ἐπιτυχίας πάντων τῶν ὧν ἐπιποθεῖ καὶ ἐφίεται θεόθεν ἀγαθῶν καὶ σωτηριωδῶν ἐξαιτημάτων. ἀδελφικὸν περιπόθητον ἡμῖν γράμμα τῆς μετ' εὐμενείας λαβόντες, καὶ πληροφορηθέντες δι' αὐτοῦ τὴν ἐρετὴν ἡμῖν ἀγαθὴν ὑγείαν τῆς ἐχάρημεν οὐ μειρίως. ἔγνωμεν τε καὶ τὰ ἐν αὐτῇ γραφόμενα δι' ὧν ἐπεύχεται ἡμῖν ἀδελφικῶς διὰ τὰς παρελθούσας δεσποτικὰς ἀγίας ἐορτὰς τῆς τοῦ κυρίου καὶ θεοῦ ἡμῶν τριημέρου ἐξανασιτάσεως, καὶ ὑπερευχαριστοῦμεν τὴν Πανιερότητά τῆς. ὁ αὐτὸς κύριος καὶ θεὸς ἀξιῶση καὶ αὐτὴν ὡς ἐφέτος, οὕτω καὶ εἰς ἄλλους πολλοὺς χρόνους ἐορτάζειν φαιδρῶς καὶ πανηγυρίζειν χαρμοσύνως αὐτὰς τὰς λαμπροφόρους κυριωνύμους ἐορτὰς με ἄκραν ὑγείαν καὶ ἀδιάπτωτον εὐημερίαν, ὡς ἐπιποθεῖ. ὅτι δὲ ἡμεῖς σώζομεν τὴν πρὸς αὐτὴν ἀδελφικὴν ἐπιπόθητον ἀγάπην, καὶ εὐνοϊκὴν διάθεσιν, καὶ ὅτι εἴμεθα καλοθελῆται τῆς καὶ δεφένδορες διὰ πύρροι εἰς τὰς τυχούσας ἐκκλησιαστικὰς ὑποθέσεις τῆς, ἅς ἔχῃ ἀδίστακτον τὴν πληροφορίαν, καὶ ἅς γραφῆ ἡμῖν θαρρόδούντως ὅσα αὐτῇ μὲν χρειώδη, ἡμῖν δὲ ἐφικτά, χαροποιούσα δὲ ἡμᾶς τῇ δηλώσει τῆς ἐφειτῆς ἡμῖν ἀγαθῆς ὑγείας τῆς. ἥς τὰ ἔτη εἶησαν θεόθεν πλεῖστα καὶ εὐτυχῆ. ,αψζ Μάϊος: ιηη :

τῆς πανιερότητος τῆς ἐν χ(ριστι)ῷ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς

Καὶ εἰς τοὺς ὁρισμούς.

ὁ Δέρκων Ἀνανίας

ἐλάβομεν καὶ τὸ σταλὲν ἡμῖν σαπούριον, καὶ τυρὶ καὶ εὐχαριστοῦμεν τῇ πανιερότητί τῆς.

τὸν ἐπίσκοπον τῆς ἁγίου ἀυλοπολίμου² καὶ συναδελφὸν ἡμῶν παρακαλῶ νὰ τὸν ἀγαπᾷ διὰ χ(ριστι)ῷ μου. εἰ δὲ καὶ ἐπιτρέψει αὐτῷ καὶ τὴν ἐξαρχίαν μαργαρίτας, ὡς εἶχεν αὐτὰς καὶ πρότερον³ θέλω τῆς γνωρίζει τὴν χάριν πολλῶν πλείονα.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

¹⁾ Ὁ ἀπὸ Ἀγχιάλου Μητροπολίτης Δέρκων Ἀνανίας ἀνήλθεν εἰς τὸν θρόνον τοῦτον τὸ 1773 καὶ παρέμεινεν εἰς αὐτὸν μέχρι τοῦ 1791, ὅποτε ἀπε-

βίωσε. Περὶ τούτου βλ. Ξενοφ. Σιδερίδου, Μητροπολίται Δέρκων, «Ὁρθοδοξία» Ζ', (1932), σ. 374 κ.έξ.

²⁾ Δὲν εἴμεθα βέβαιοι ἂν πρόκειται περὶ τοῦ Καλλινίκου τὸν ὁποῖον εἶδομεν ὑπογράφοντα ὡς Ἐπίτροπος τοῦ Μητροπολίτου Κρήτης εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 7 συνοδικὸν ἔγγραφον τοῦ ἔτους 1781. Βλ. «Κρητικά Χρονικά» Α', (1947), σ. 172, σημ. 2.

³⁾ Πολὺ πιθανὸν ἢ ἐξαρχία Μαργαριτῶν περιελάμβανε τὴν περιοχὴν, εἰς τὴν ὁποῖαν παλαιότερον ἐπὶ τῶν Ἑνετικῶν Χρόνων ἐξετείνετο ἢ ὑπὸ τῶν ἐλλήνων διεκδικουμένη Ἐπισκοπὴ Ἀρίου, ἐκείνη ἀκριβῶς ἢ ὁποῖα ὠνομάσθη Ἐπισκοπὴ Καλλιεργούπολεως μετὰ τὴν ἀπόδοσίν της εἰς τὸν Ἀλέξιον Καλλιέργην. Φαίνεται ὅτι κατὰ τὴν περίοδον ταύτην εἶχε περιλάβει τὴν περὶ τὸν τόπον τῆς καταγωγῆς τοῦ εὐγενοῦς φεουδάρχου περιοχὴν, ὅπου ἡ πλουσία κώμη τῶν Μαργαριτῶν, ἢ ὁποῖα ἀρχικῶς δὲν ἀνήκεν εἰς τὴν Ἐπισκοπὴν Ἀρίου, ἀλλ' εἰς τὴν Ἐπισκοπὴν Αὐλοποτάμου.

53

Ἐπιστολὴ τοῦ Ἐφόρου Μητροπολίτου Κυζίκου Ἀνανίου πρὸς τὸν Κρήτης Μάξιμον, δι' ἧς οὗτος ἐκφράζει ἀπορίαν διὰ τὴν μακρὰν σιωπὴν τοῦ μητροπολίτου. Ἐσώκλειστον σημείωμα ἀναγγέλλει τὴν λήψιν διὰ τινος Ἰγνατίου ποσοῦ 2.000 γροσίων καὶ περιέχει ὑπαινιγμοὺς διὰ τὰ ἐν Κων/πόλει συμβαίνοντα. (Ἰανουάριος 1788).

Ἀριθ. Χειρ. Μ.Η. 81. Ἐπὶ ὁμοίου φύλλου χάρτου μὲ ἀνάλογον τμήμα διὰ τὴν φακέλλωσιν, μὲ ὑδατίνας γραμμὰς καὶ σημεῖα, διαστ. 0,305×0,22 μ. Τὸ κείμενον ἐπὶ τῆς πρώτης σελίδος μὲ ὑστερόγραφον λοξῶς πρὸς τὰ ἀριστερὰ καὶ κάτω γεγραμμένον. Ἐπὶ τοῦ πρὸς φακέλλωσιν τμήματος: «τῷ πανιερωτάτῳ καὶ θεοπροβλήτῳ μ(ητ)ροπολίτῃ ἀγίῳ κρήτης κὺρ μαξίμῳ τῷ ἐν χ(ριστ)ῷ ἡμῖν ἀγαπητῷ ἀδελφῷ καὶ περιποθήτῳ, ἀσπασίως. εἰς κἀνδριαν. Δι' ἄλλης γραφῆς σημειοῦται ἡ λήψις: ἀψη: φευρ(ουαρί)ου: Τὸ ἐσώκλειστον σημείωμα ἐπὶ λεπτοτέρου στενοῦ χάρτου. Κατάστασις διατηρήσεως πολὺ καλή.

*Τὴν πανιερότητά της ἀδελφικῶς κατασπαζόμενοι περιχαρῶς προσ-
αγορεύομεν.*

Ἰ τοῦ ἐν Ἰορδάνῃ ὑπὸ Ἰωάννου βαπτισθέντος Ἰησοῦ χριστοῦ δεόμενοι ὅπως διαφυλάτῃ | τὴ αὐτὴν ἐν ἀκροτάτῃ ὑγιείᾳ, καὶ διηνεκεῖ εὐημερία, μετὰ μακροβιότητος καὶ ἀπολαύσεως | πάντων τῶν ἐφειτῶν καὶ καταθυμίων. σχεδὸν ἐπὶ μῆνες ἐπέρασαν ὁποῦ | γράμμα της δὲν ἐλάβομεν, καὶ ἀποροῦμεν τί τὸ αἴτιον τῆς τοσαύτης σιωπῆς, ἂν ὁμως· | καὶ πλεύσιμον δὲν ἤλθε εἰς τὰ ἐνταῦθα εἰς αὐτὸ τὸ διάστημα τοῦ καιροῦ, ἢμποροῦσε | περβία τῆς σμύρνης (μάλιστα ὁποῦ ἐμάθομεν ὅτι ἐπῆγε ὁ υἱὸς του χατζῆ δημητρά | κη¹ εἰς τὴν σμύρνην) ἢ μὲ σαῆ ἢ μὲ τάταρον² νὰ μᾶς στείλῃ ἓνα γράμμα, ὅθεν | μὲ πρῶτον προσμένωμεν γράμμα της ἀποκριτικὸν εἰς τὰ ὅσα γράμματα πρὸ | πολ-

λοῦ τῆς ἐστείλαμεν. ἦς τὰ ἔτη εἶησαν ἐκ θεοῦ πλεῖστα καὶ πανευτυχῆ :
αψη ; Ἰανουαρίου ιβ :

τῆς πανιερότητός της ἐν χ(ριστ)ῶ ἀγαπητὸς ἀδελφός.

Καὶ εἰς τοὺς ὀρισμοὺς

ὁ Κυζίκου Ἀγάπιος : ↪

ὁ κασανδρείας ἔδωσε τὸ κοινὸν χρέος | καὶ ἔγινεν κασανδρείας ὁ
ἀρχιδιάκονος | κὺρ ρικηφόρος τοῦ ἁγίου ἠρακλείας, ἡ κοκόνα ρ: | παν-
οικὶ τὴν προσκυνοῦν εὐλαβῶς καὶ ἀσπα

καὶ αὐθις τὴν ἀσπάζομαι.

«τούτην τὴν ὄραν ὁποῦ γράφω τὸ παρὸν ἦλ | θεν ἕνα γράμμα τοῦ
σιμωνίου Ἰγνατίου³ καὶ | στέλνει μία πολ: γροσ: 2.000⁴ διὰ τὰ
διάφορα. | γράφει ὅμως ὅτι κατόπιν θέλει στείλει | καὶ ἄλλα ἄσπρα διὰ
τὰ ἐλιπῆ διάφορα, καὶ | ὁ θεὸς νὰ τὸν φωτίσῃ νὰ σταθῆ εἰς τὴν πα |
ρόλα του, καὶ κατόπι ἂν στείλλῃ ἄσπρα | τῆς γράφομεν. ἔδῶ κατὰ
τὸ παρὸν | ἔχομεν δουλειαῖς ὡσὰν ἐκεῖνες ὁποῦ | εἴχαμεν εἰς τὴν ἀν-
γναῖκα, καὶ | ἡ εὐχή της νὰ τὰ οἰκονομήσῃ, ἴσως | εἶναι γνωστὰ καὶ
αὐτοῦ. ναυπλοίου οὐζίτζης, καστορίας, φαναρίου, πρεσ | πῶν.
ὁ ἄρτης ἦλθεν καὶ ἔγινεν ἐν | δημῶν⁵, εἰς τὸν τζίκνη τὴν ἐπάθα-
μεν | δέκα βαλτοχέραις⁶. τὸν ἅγιον καθηγούμενον ὁποῦ ἔκαμεν σι-
τείας⁷ ποῦ τὸν ἐσκά | λησαν. θέλει ἦτον σαβουρομένος ἐπειδὴ | τὸ ἀρ-
κάδι συκάνει. ὅμως καὶ ἡμεῖς θέλο | μεν τὸ ψαλτικόν μας. ταῦτα :

ὁ ἴδιος :—

Σ Η Μ Ε Ι Ω Σ Ε Ι Σ

¹⁾ Εἰς Χατζῆ Δημητράκης Κρασάκης ἀναφέρεται εἰς τὸ τετράδιον τῶν Κα-
νονικῶν Πεσχεσιῶν τοῦ Μητροπολίτου Μαξίμου τοῦ ἔτους 1786 (βλ. «Χριστ.
Κρήτη» Β' σ. 70). Πολὺ πιθανὸν πρόκειται περὶ τοῦ ἐνταῦθα ἀναφερομένου.

²⁾ Διὰ τὰ : σαῆς καὶ τάταρης βλ. ἔγγραφο 48 («Κρ. Χρονικά» Γ', σ. 361).

³⁾ Προφανῶς πρόκειται περὶ τοῦ Ἰγνατίου τοῦ ποτὲ διακόνου τοῦ Μητρο-
πολίτου Μαξίμου, περὶ τοῦ ὁποίου ὁ Ἀθαν. Ὑψηλάντης, ἐνθ' ανωτ. σ. 693,
ἀναφέρει ὅτι «ἐζημίωσε τὸν γέροντά του ὑπὲρ τὰ 100 πουγγεῖα» καὶ ὅτι κατήγ-
γειλε τὸν Πατριάρχην Προκόπιον εἰς τὴν Ὑψηλὴν Πύλην μὲ «ἀρζουχάλι». Ὁ
Κυζίκου χαρακτηριστίζει τὸν Ἰγνάτιον ὡς «σιμωνίτην» ἀσκοῦντα δηλ. σιμωνίαν,
χρηματιζόμενον εἰς βάρος τῆς Ἐκκλησίας.

⁴⁾ Δὲν διακρίνεται σαφῶς ἂν πρόκειται περὶ 10.000 ἢ 2.000 γροσίων θεω-
ρῶ τὸ δεύτερον ὡς πιθανώτερον. Τὸ ποσὸν κατεβλήθη ὡς «διάφορα» διὰ λο-
γαριασμὸν βεβαίως τοῦ Μαξίμου, εἰς τοῦ ὁποίου τὴν οἰκονομικὴν διαχείρισιν
ἀνεμιγνύετο, κατὰ τὴν ἀνωτέρω παρατεθεισάν πληροφορίαν τοῦ Ὑψηλάντου,
ὁ Ἰγνάτιος.

⁵⁾ Οἱ ὑπαιγιμοὶ ἐνταῦθα εἶναι ἀόριστοι· οἱ μητροπολίται, τῶν ὁποίων
παρατίθενται ἐνταῦθα αἱ ἔδραι, εἶχον φαίνεται συγκεντρωθῆ ἐν παρασυναγωγῇ
εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ ὁ Ὑψηλάντης ἀναφέρει συγκεκριμένως περὶ
τοῦ Ἀρτης (αὐτόθι σ. 652): «Ἦλθε καὶ ὁ Ἀρτης καὶ συνεδριάζει, προκαθεζό-

μενος τοῦ Ναυπλίου, καὶ παρανόμως καὶ τοῦ Παλαιῶν Πατρῶν, τοῦ Ἰωαννίνων καὶ τοῦ Λαρίσης. . . ». Ἡ κίνησις αὕτη ἴσως νὰ μὴ ἦτο ἄσχετος πρὸς τὴν κατὰ τὸ ἐπόμενον ἔτος ἔξωσιν τοῦ Πατριάρχου, περὶ τῆς ὁποίας γίνεται λόγος εἰς ἔγγραφον κατωτέρω ὑπ' ἀριθ. 56 δημοσιευόμενον.

⁶⁾ Σκοτεινὴ φράσις τῆς ὁποίας ἄδυνατῶ νὰ καθορίσω τὸ περιεχόμενον.

⁷⁾ Ποῖος ἦτο ὁ γενόμενος ἀπὸ ἡγούμενος Ἀρκαδίου ἐπίσκοπος Σητείας δὲν γνωρίζομεν. Ὁ προκάτοχος Κωνσταντῖος ἀπέθανε τὸ 1785 (βλ. Τ ω μ α δ ἄ κ η, αὐτ. σ. 149). Ἄν τὸν διεδέχθη ὁ Θεοφύλακτος ἢ ἐμεσολάβησεν ἄλλος, ἐνταῦθα ἀναφερόμενος ὡς προϋπάρχας ἡγούμενος Ἀρκαδίου, δὲν γνωρίζομεν.

54

Ἐπιστολὴ τοῦ Ἐφόρου Μητροπολίτου Κυζίκου Ἀγαπίου πρὸς τὸν Μητροπολίτην Κρήτης Μάξιμον, σχετικὴ μὲ διακανονισμόν χρεῶν τοῦ πρὸς τὸ Κοινόν, ὡς καὶ χρεῶν τῶν ἐπισκοπῶν Σητείας καὶ Ἱερᾶς. (Ὀκτώβριος 1788).

Ἀριθ. Χειρ. Μ.Η. 153. Ἐπὶ φύλλου χάρτου λεπτοῦ μεθ' ὑδατίνων γραμμῶν καὶ οἰκοσήμου διαστ. 0,34 × 0,24 μ. Ἐπὶ τῆς μιᾶς ὄψεως γεγραμμένον καὶ ἄνευ τμήματος πρὸς φακέλλωσιν. Κατάστασις διατηρήσεως ἀρίστη.

τὴν πανιερότητά της ἀδελφικῶς ἀσπαζόμεθα καὶ προσαγορεύομεν.

γ' δεόμενοι τοῦ ἁγίου θεοῦ ὑπὲρ τῆς ἀγαθῆς αὐτῆς ὑγείας καὶ πανευτυχοῦς καταστάσεως. καὶ δηλοποιοῦμεν αὐτῇ | ὅτι ἐλάβομεν δύο της γράμματα γεγραμμένα τῇ ιδ : τοῦ παρελθόντος αὐγούστου. καὶ εἰς μὲν τὸ ἕνα μᾶς εἶχε | περικλεισμένην καὶ μίαν πόλιτζαν ἐπτακοσίων γροσίων διὰ τὰ κουσούρια¹ τῶν διαφόρων της, νὰ τὰ λάβωμεν | ἀπὸ τὸν κωνσταντάκην χατζῆ γεωργίου γιαννουδάκη² ὁποῦ κάθεται εἰς τὸ οἰλικτὰρ χάνι. τὴν ὁποίαν πόλι | τζαν τὴν ἀπρακτήσαμεν καὶ τὴν ἔχομεν φυλαγμένην ἐπειδὴ πρὸ τοῦ νὰ ἔλθουν τὰ γράμματά της τῆς εἶχα | μεν τραβήξει ἡμεῖς πόλιτζαν ἀπὸ ἐδῶ διὰ ἐπτακόσια δέκα πέντε γροσία διὰ αὐτὰ τὰ κουσούρια τῶν δια | φόρων της τὰ ὁποῖα τὰ ἐλάβομεν ἐδῶ ἀπὸ τὸν δημητράκην παραῦιὸν τοῦ χοιζᾶ σοροπέ³. καὶ λοιπὸν θέλει φρον | τίσει νὰ τὰ πληρώσῃ αὐτοῦ καθὼς τῆς ἐγράφαμεν. τὴν δὲ πόλιτζαν ὁποῦ μᾶς ἔστειλε τῶρα καὶ τὴν ἔχομεν φυλα | γμένην, θέλει μᾶς γράψῃ εἰς ποῖον ἀγαπᾶ νὰ τὴν δώσωμεν ὁποῦ νὰ τῆς σταλθῇ ὀσφαλῶς, ἐπειδὴ κατὰ | τὸ παρὸν κᾶνείας σίγουρος δὲν εἶναι καὶ φοβούμεθα νὰ μὴν παραπέσῃ. ἄς ἠξεύρῃ ὁμως καὶ τοῦτο ὅτι γίνεται | μεγάλη κατακραυγὴ περὶ τοῦ ξεπεσμοῦ της⁴, ὡσὰν ὁποῦ δὲν ἐφρόντισε τελείως περὶ τούτου, καὶ ἂν ἀγαπᾶ | ἄς κάμῃ τὴν διόρθωσιν ἐπειδὴ δὲν πάγει ἢ δουλοία της καλά. τῆς ἐπισκοπῆς τὰ ἄσπρι⁵ καὶ κρυφὰ καὶ φανε | ρά, καὶ ψημένα καὶ ὠμὰ κατεχωνεύθησαν ὅλα, καὶ περὶ τοῦ ξεπεσμοῦ της δὲν ἐφρόντισε, μάλιστα ὁποῦ | εἶναι συνήθεια ὅτι τὰ

δύω μερίδια γὰ δίδονται εἰς ξεπεσμόν τοῦ χρέους τῆς ἐπαρχίας, καὶ τὸ ἓνα γὰ | κρατῆ ὁ κυριάρχης, ὅχι ὅλα μαζωμένα γὰ καταχωνεύονται. αὐτὰ εἶναι γνωστὰ εἰς ὄλους, καὶ διὰ τοῦτο πρόπει, | γὰ κάμη τὴν διόρθωσιν ἂν ἀγαπᾷ. ἡμεῖς ἠξέυρωμεν τὸ ταμάχι της⁶ καὶ ἀπὸ τὸν καιρὸν ὅπου ἦτον δι | ἀκονος⁷, πολλῶ μᾶλλον θέλει ὑπερεπερίσσεισε τώρα, μὲ τὸ παραπολὺ ταμάχι δουλοῖα δὲν γίνε | ται καὶ ἄς τὸ στοχασθῆ καὶ μόνη της. διὰ τὰ ἄσπρα τοῦ ἐπισκόπου της ἀγίου σιείας ὅπου μᾶς ἔγραψε καὶ τὰ ἐκά | μαμεν πολίτσα, διὰ τὰ ὅποια τῆς προεγράφαμεν διὰ γὰ ἐπιμεληθῆ γὰ εὐρεθοῦν τὰ ἄσπρα ἀπὸ αὐτοῦ | καὶ γὰ μᾶς σταλθοῦν ἐδὼ γὰ τὰ δώσωμεν ἀπὸ ἐκεῖ ὅπου τὰ ἐπλήραμεν, ἄς μὴν τὸ νομίζη πῶς τῆς | τὸ ἐγράψαμεν ἐν παρόργω, ἀλλὰ γὰ ἐπιμεληθῆ γὰ τὸ τελειώση διότι θέλει τῆς σταλθῆ ἔξαρχος | πατριαρχικός⁸ γὰ τὰ πάρη ἀπὸ τὴν πανιερότητά της, ἐπειδὴ ἡμεῖς διὰ ἓνα καὶ διὰ ἄλλον εἰς τὸ τολά | πι⁹ δὲν ἐμβαίνωμεν. ἄς λάβη τὰς ἀποδείξεις τοῦ μισίου καὶ σχολῆς του¹⁰, καὶ μίαν ὁμολογίαν ἔσχι | σμένην ὅπου ἠλλάχθη εἰς ἄλλο ὄνομα, τὸ ὅποῖον ἔχομεν σημειωμένον ὀπισθεν αὐτῆς. διὰ τὸ ἔξο | φλητικόν της ὅπου ζητεῖ ἐξετάσαμεν εἰς τὸ ἐπιτροπικόν, πλὴν ἐξοφλητικὸν δὲν ἔχει. γὰ μᾶς στείλη καὶ με | ρικὰ πεγιάζια¹¹ ἐπειδὴ οἱ δανεισταί της ζητοῦν τὰ ἄσπρα τους πρὸς πενήκοντα¹². οἶδομεν καὶ ταῖς μωρολογίαις | ὅπου γράφει εἰς τὸ ἄλλο της γράμμα περὶ τῶν ἐπισκόπων της. ταῦτα. τὰ δὲ ἔτη της εἶησαν θεόθεν | πλεῖστα καὶ πανευτυχῆ : ~ ,αψη: ὀκτωβρίου ιαη :—

ἀποροῦμεν καὶ μὲ τὸν ἐπίσκοπόν της Ἱερᾶς¹³ ὅπου μήτε ἡ θεοφιλία του δὲν ἐφρόντισε μέχοι τοῦδε μήτε τὰ διάφυ | ρά του γὰ στείλη, μήτε κἂν γὰ γράψη. καὶ γὰ ἐπιμεληθῆ γὰ τοῦ γράψη γὰ τὰ στείλη μὲ πρῶτον, ἐπειδὴ | ἄλλων μὲν ὁ καιρὸς ἐπέρασε, ἄλλων δὲ ἔφθασε καὶ καταβοῦν οἱ δανεισταί του καθ' ἡμέραν, καὶ | δὲν ἠμποροῦμεν γὰ τραβοῦμεν καθ' ἐκάστην τόσους πονοκεφαλισμούς. αὐτὰ πρόπει γὰ τὰ φρον | τίζη καὶ ἡ πανιερότης της διὰ γὰ μὴν ἀκολουθοῦν τὰ τοιαῦτα.

τῆς πανιερότητός της ἐν χ(ριστι)ῶ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς

Καὶ εἰς τοὺς ὀρισμοὺς

† ὁ Κυζίκου Ἀγάπιος : ~

Σ Η Μ Ε Ι Ω Σ Ε Ι Σ

¹) Κουσοῦρ : ὑπόλοιπον λογαριασμοῦ.

²) Ἄγνωστος ἄλλοθεν.

³) Οἰκογένεια Σοροπέ εἰς τὴν Κρήτην ἀναφέρεται εἰς τὰ Κανονικὰ Πεσκέσια τοῦ Μητροπολίτου («Χριστ. Κρήτη» Β', σ. 77 : 215 εἰς τοῦ σιροπές τῆς μητέρας). Ἴσως εἰς αὐτὴν ἐπρόκειτο γὰ καταβληθῆ τὸ ποσὸν τῆς εἰσπραχθείσης «πολίτζας».

⁴) Ἐκπεσμοῦ τοῦ χρέους.

⁵⁾ Πρόκειται περὶ τῆς Ἐπισκοπῆς Σητείας, ὡς καὶ κατωτέρω ἀναφέρεται. Εἰς τὸ προηγούμενον ἔγγραφον εἶδομεν ὅτι αὕτη ἀνετέθη εἰς τὸν ἡγούμενον τῆς Μονῆς Ἀρχαδίου.

⁶⁾ Ταμάχ : ἀπληστία, φιλαργυρία.

⁷⁾ Ποῦ ἦτο διάκονος δὲν εἶναι γνωστόν· ἀλλὰ φαίνεται, ἐκ τοῦ ὅτι τὰ κατ' αὐτὸν ἦσαν γνωστά εἰς τὸν Κυζίκου καὶ τὸν Δέρκων (βλ. προηγούμενον ἔγγραφον), ὅτι ὑπῆρξε τοιοῦτος ἐν Κωνσταντινουπόλει.

⁸⁾ Ὁ Κρήτης Μάξιμος ἐξηκολούθησε μέχρι τέλους νὰ δυστροπῇ περὶ τὴν καταβολὴν τῶν χρεῶν εἰς τὸ Κοινόν. Εἰς ἀκολούθως δημοσιευόμενον ἔγγραφον τοῦ 1797 ἐμφαίνεται ὅτι ἀπεστάλη ἔξαρχος πρὸς ἔλεγχον αὐτοῦ.

⁹⁾ Μὲ τὴν ἔννοιαν τῆς παγίδος (τολάπι = ντουλάπι)· βλ. τὴν ἀνάλογον ἐν Κρήτῃ ἔκφρασιν : νὰ βάλλῃ τὸ >εφάλι του στὸν τορβά.

¹⁰⁾ Διεγράφη ἡ λέξις : χαρατζηδαις καὶ ἐγράφη : σχολῆς. Αἱ μητροπόλεις κατέβαλλον διὰ τὴν Σχολὴν τοῦ Πατριαρχείου.

¹¹⁾ Ἄλλη ὀνομασία τῶν «ἄσπρων».

¹²⁾ Φαίνεται ὅτι ἡ ἀξία τοῦ γροσίου ἐκυμαίνετο· κανονικῶς ἰσοδυνάμει πρὸς 40 παράδες· οἱ δανεισταὶ ὅμως θὰ ἐζήτουν νὰ ὑπολογίζεταί πρὸς 50.

¹³⁾ Τὸ 1788 Ἐπίσκοπος Ἱερᾶς ἦτο κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ὁ Αὐξέντιος (βλ. Τ ω μ α δ ἄ κ η, αὐτ. 148).

55

Ἐπιστολὴ τοῦ Ἐφόρου Μητροπολίτου Κυζίκου Ἀγαπίου πρὸς τὸν Μητροπολίτην Κρήτης Μάξιμον, σχετικὴ μὲ τὸν διακανονισμόν τῶν χρεῶν αὐτοῦ καὶ τῆς Ἐπισκοπῆς Σητείας, εἰς αὐστηρὸν ὕφος συντεταγμένη. (Νοέμβριος 1788).

Ἀριθ. Χειρ. Μ.Η. 154. Ἐπὶ ὁμοίου φύλλου χάρτου διαστ. 0,305 × 0,205 μ. Ἐπὶ τοῦ πρὸς φακέλλωσιν τμηθέντος φύλλου : «*τῷ πανιερωτάτῳ καὶ θεοπροβλήτῳ μητροπολίτῃ ἀγίῳ κρήτης τῷ κνρ μαξίμῳ, τῷ ἐν χ(ριστ)ῷ ἡμῖν ἀγαπητῷ ἀδελφῷ καὶ περιποθήτῳ, ἀσπασίως. Εἰς κἀνδραν. Περαιτέρω δι' ἄλλης χειρὸς σημειοῦται ἡ λῆψις: Ἰανουαρίου 8: αππη (ἀντί: αππθ). Τὸ κείμενον τῆς ἐπιστολῆς ἐπὶ τῆς πρώτης σελίδος μὲ τὸ ὑστερόγραφον λοξῶς κάτω ἀριστερά. Σφραγίς ἐφ' ἰσπανικοῦ ἐρυθροῦ κηροῦ μὲ οἰκόσημον ἐν θυρεῷ μετὰ στέμματος ἐν μέσῳ ἀντιθετικῶν λεόντων, σύμβολον μὲ ἀετὸν πτερυγίζοντα ἐπὶ ὠοῦ. Κατάστασις διατηρήσεως ἀρίστη.*

Τὴν πανιερότητά της ἀδελφικῶς ἀσπαζόμεθα καὶ προσαγορεύομεν.

† δεόμενοι τοῦ ἀγίου θεοῦ ὑπὲρ τῆς ἀγαθῆς αὐτῆς ὑγείας καὶ πανευτυχοῦς καταστάσεως. καὶ προλαβόντως τῇ ἐγρᾷ | ψαμεν ἀποκρι- νόμενοι εἰς τὸ πρὸς ἡμᾶς ἀδελφικόν της γράμμα, καὶ δηλοποιοῦντες τὴν παραλαβὴν τῆς πο | λίτζης τῶν ἑπτακοσίων γροσίων ὁποῦ μᾶς ἔστειλε, καὶ ὅτι ὁ πραγματευτῆς τὴν ἐτζειάρησεν¹, μὲ ὑπόσχε | σιν ὅτι εἰς τὴν διορίαν νὰ δώσῃ τὰ ἄσπρα. καὶ ἤδη ὅμως δὲν ἐλείψαμεν ἀπὸ τοῦ νὰ τῆς γράψω | μεν καὶ ἐπομένως, μετὰ τὴν ἔρευναν τῆς ἀγαθῆς ὑγείας της νὰ τὴν πληροφορήσωμεν ὅτι τὰ ἑπτα | κόσια γροσία τῆς εἰρημένης πολιτζης εὐρίσκονται εἰς χεῖρας μας, καὶ ἄς μὴν ἐννοιάζε-

ται. μὲ τὸ νὰ | εἶναι ἔλλιψις καὶ κιτλίκι² ἄσπρων οἱ δανεισταὶ τὰ ἄσπρα τοὺς πρὸς τεσσαράκοντα, οὔτε εἰς τὴν ἐπαρχί | αν τῆς, οὔτε εἰς κάμμιαν ἄλλην ἐπαρχίαν δὲν τὰ ἀφίνουσι, διὸ καὶ καθὼς τῆς προεγράψα | μεν θέλει ἐπιμεληθεῖ νὰ μᾶς στείλῃ μὲ αὐτὴν ὀκαζιόνα μερικὰ πεγιάζια, διὰ νὰ εὐρίσκωνται | εἰς τὰς ἀλλαγὰς τῶν ὁμολογιῶν, ὅτι ὅλοι τὰ ζητοῦν πρὸς 50 τὸ πουργί, ἢ τὰ ἄσπρα τοὺς.

πολλάκις σὲ ἐγράψαμεν περὶ τοῦ νέου ἐπισκόπου σου σιτείας ὅτι νὰ στείλῃς τὰ ἄσπρα ὅποῦ μᾶς ἐγέλα | σεσ καὶ τὰ ἡῦραμεν ἀπ' ἐδῶ, καὶ τώρα μᾶς τὰ ζητοῦν οἱ δανεισταί, καὶ σὲ ἐγράψαμεν πολλάκις, | καὶ ἡ πανιερότης σου, οὔτε κἂν ἀποκρίνεσαι. ἤξευρε ὁμως ὅτι τῇ ἀληθείᾳ θέλει ἔλθει ἔξαρχος | νὰ τὰ πάρῃ μετὰ ζημίας καὶ ἀτιμίας. ἄλλος νὰ καρποῦται τὰς εὐτυχίας, καὶ ἄλλος νὰ ποτί | ζεται φαρμάκια, ἀπὸ τὰς καθημερινὰς ἀπαιτήσεις, καὶ σετέμια³, καὶ μὴν τὰ νομίζεις αὐτὰ ὄνει | ρα, ἐπειδὴ θέλεις, καὶ εἰδῆ καὶ ἔξυπνος. καὶ προσμένωμεν μὲ πρῶτον ἀπόκρισιν καὶ ἄσπρα. | ἐπειδὴ καὶ ὁ ἄρχων σπαθάρης κωστάκης μαυρογένης⁴ ὅποῦ τὸν ἐπαρακαλέσαμεν καὶ ἔδωσεν τὰ | πέντε πουργεῖα εἰς τὴν ἐπισκοπὴν σιτείας ἐπῆγεν εἰς τὴν πατρίδα του, καὶ ἐστεφανώθη ἐκεῖ, καὶ τὰ ζη | τᾶ ἀφεύκτως. ὁμοίως ἄλλα χίλια γρόσια ὅποῦ εἶναι εἰς ὄνομα⁵ καὶ αὐτὰ τὰ ζητοῦν. ὅθεν | τὰ ἐπιτακόσια γρόσια τῆς πολίτιζης τὰ κρατοῦμεν διὰ τὰ χίλια, ἕως νὰ στείλῃς καὶ τὰ διακόσια | πεντήκοντα, νὰ γεμίσουν τὰ χίλια. ὁμοίως νὰ κοιτάξης νὰ στείλλῃς ἔξαποφάσεως, καὶ τὰ πέντε πουργεῖα τοῦ εἰρημένου σπαθάρη μαυρογένη. ταῦτα εἶψαν δὲ τὰ ἔτη σου θεόθεν πλεῖστα καὶ πανευτυχῆ.

τῆς πανιερό(τητος τῆς) ἐν χ(ριστι)ῶ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς ,μψη^ω
νοεμβρίου κε : Καὶ εἰς τοὺς ὄρισμοὺς
‘Ο Κυζίκου Ἀγάπιος

τὸ γράμμα τοῦ ἐπισκόπου τῆς νὰ τὸ ἐξαποστείλῃ μὲ σίγουρην ὀκα-
| ζιόνα καὶ τὴν ἀπόκρισίν του μὲ αὐτὴν νὰ μᾶς τὴν προφθάσῃ.

Σ Η Μ Ε Ι Ω Σ Ε Ι Σ

¹⁾ Ὁ ἐκτελῶν τὴν ἐξόφλησιν τῆς συναλλαγματικῆς ἐτζετάρησεν, ἔκαμε δεκτὴν ταύτην (ἐκ τοῦ ἰταλ. *accettare*=δέχεσθαι).

²⁾ Ἐλλειψις. Πβλ. σημ. 12 τοῦ προηγουμένου ἐγγράφου.

³⁾ Προσβολάς, ἐπιτιμήσεις.

⁴⁾ Δὲν διηκρίβωσα τίς ὁ ἄρχων Σπαθάρης Κωστάκης Μαυρογένης, ὅστις ἀνῆκε, φαίνεται, εἰς τὴν γνωστὴν οἰκογένειαν τῶν Μαυρογένηδων.

⁵⁾ Τὸ ὄνομα δὲν ἀνεγράφη εἴτε διότι δὲν ἦτο πρόχειρον εἴτε καὶ σκοπίμως διὰ λόγον ὁ ὁποῖος λανθάνει. Διὰ τὴν κατὰ τοῦ Πατριάρχου καταφορὰν τῶν ἀρχόντων ὡς μὴ καταναγκάζοντος τοὺς ὀφειλέτας εἰς αὐτοὺς μητροπολίτας ἐπισκόπους εἰς καταβολὴν τῶν ὀφειλομένων καὶ τῶν τόκων των καὶ τὴν ἐκ τούτου λίαν δυσχερῆ θέσιν αὐτοῦ βλ. παρὰ Ὑ ψ η λ ά ν τ η, αὐτ. σ. 681 2.

† Ο ΛΑΜΠΗΣ & ΣΦΑΚΙΩΝ
ΕΥΜΕΝΙΟΣ ΦΑΝΟΥΡΑΚΗΣ